

ZARZĄDZENIE NR 21/2012

REKTORA UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO
z dnia 19 marca 2012 r.

w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie Szczecińskim jednolitego opisu przedmiotu/ modułu kształcenia (sylabusu) dla studiów trzeciego stopnia

Działając na podstawie art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365 ze zm.) zarządza się, co następuje:

Wypełnia Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia	Nazwa przedmiotu:					Kod przedmiotu:	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot / moduł:						
	Forma studiów:			Dziedzina nauki/ dziedzina sztuki:		Dyscyplina naukowa/ dyscyplina artystyczna	
	Rok / semestr:			Status przedmiotu /modułu:		Język przedmiotu / modułu:	
	Forma zajęć	wykład	ćwiczenia	ćwiczenia laboratoryjne	konwersatorium	seminarium	inne (wpisać jakie)
	Wymiar zajęć						
Koordynator przedmiotu / modułu							
Prowadzący zajęcia							
Cel przedmiotu / modułu							
Wymagania wstępne							
EFEKTY KSZTAŁCENIA						Odniesienie do efektów dla programu	
<i>Po zaliczeniu przedmiotu/ modułu doktorant potrafi:</i>							
Wiedza	01						
	02						
	...						
Umiejętności	03						
	04						
	...						
Kompetencje społeczne	05						
	06						
	...						
TREŚCI PROGRAMOWE						Liczba godzin	
Forma zajęć – np. wykład							
1							
2							
3							
...							
Forma zajęć – np. ćwiczenia							
1							
2							
3							
...							
Forma zajęć -							
1							
2							
3							
...							

§ 1. Opisy poszczególnych przedmiotów/modułów (sylabusy) na każdy rok akademicki winny być

Metody kształcenia		
Metody weryfikacji efektów kształcenia		Nr efektu kształcenia z sylabusu
Forma i warunki zaliczenia		
Literatura podstawowa		
Literatura uzupełniająca		
NAKŁAD PRACY Doktoranta:		
	Liczba godzin	
Zajęcia dydaktyczne		
Przygotowanie się do zajęć		
Studiowanie literatury		
Udział w konsultacjach		
Przygotowanie projektu / eseju / itp.		
Przygotowanie się do egzaminu / zaliczenia		
Inne		
ŁĄCZNY nakład pracy doktoranta w godz.		
Liczba punktów ECTS		

sporządzone dla studiów trzeciego stopnia (doktoranckich) według następującego wzoru:

§ 2. Opisy poszczególnych przedmiotów/modułów winny być sporządzane według instrukcji stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 3. Opisy poszczególnych przedmiotów/modułów winny być sporządzone dla programów studiów dostosowanych do znolizowanej ustawy- Prawo o szkolnictwie wyższym obowiązującej od roku akademickiego 2012/2013.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania i ma zastosowanie od roku akademickiego 2012/2013.

REKTOR
 prof. dr hab. Waldemar Tarczyński

Instrukcja pomocna w wypełnianiu sylabusu

Nazwa przedmiotu	Dokładna nazwa zgodna z zatwierdzonym programem kształcenia w danej dziedzinie nauki oraz dyscyplinie nauki
Kod przedmiotu ¹	Uzupełnia koordynator kierunkowy ECTS wg ustalonego wzoru
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot / moduł	Wydział / Instytut lub Katedra / Zakład
Forma studiów	Wybrana z przygotowanej listy: <ul style="list-style-type: none"> • studia trzeciego stopnia • studia stacjonarne / studia niestacjonarne
Dziedzina nauki/ dyscyplina nauki	Określić dziedzinę nauki oraz dyscyplinę nauki zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011r.
Rok / semestr	W przypadku przedmiotów obowiązkowych wpisujemy rok studiów i semestr studiów, np.: rok 2, semestr 3; W przypadku przedmiotów fakultatywnych wpisujemy z przygotowanej listy: <ul style="list-style-type: none"> • semestr zimowy • semestr letni • cały rok akademicki
Status przedmiotu / modułu	Obowiązkowy lub fakultatywny. UWAGA: mogą też być inne określenia statusu wynikające z programu kształcenia.
Język przedmiotu / modułu	Jeśli przedmiot realizowany jest w kilku językach wskazujemy wszystkie. Jeśli część zajęć z przedmiotu jest realizowana w jednym a część w innym języku, podajemy proporcje.
Forma zajęć i wymiar zajęć	<ul style="list-style-type: none"> • formy – wybierane są z listy zgodnie z uchwałą Senatu US. Jeżeli przedmiot realizowany jest w kilku formach dydaktycznych np. wykład i ćwiczenia, należy wskazać wszystkie formy realizacji przedmiotu; • wymiar zajęć – liczba godzin wpisywana jest przy odpowiedniej formie zajęć, zgodnie z zatwierdzonym programem kształcenia; liczbę tę podaje się odrębnie dla każdej z przewidzianych form zajęć.
Koordynator przedmiotu / modułu	Wpisujemy imię, nazwisko i stopień naukowy osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu / modułu. W przypadku pojedynczej formy np. wykład monograficzny wpisujemy dane prowadzącego zajęcia.
Prowadzący zajęcia	Należy zamieścić nazwiska wszystkich prowadzących zajęcia z przypisaniem do form dydaktycznych
Cel przedmiotu / modułu	Należy umieścić cel ogólny definiowany jako wyraz intencji prowadzącego zajęcia . Cel jest to rodzaj wstępnej informacji o przedmiocie (czemu poświęcone są zajęcia, jakie jest ich zadanie), która znajduje swoje uszczegółowienie w innych polach sylabusu. Np.: zapoznanie doktorantów z historią i teorią piłki nożnej kobiet, przygotowanie doktorantów do korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych i ich praktycznego zastosowania. Decyzje o tym, czy będzie jeden wspólny cel dla przedmiotu czy kilka celów przyporządkowanych poszczególnym formom zajęć, podejmuje koordynator przedmiotu.
Wymagania wstępne	Należy podać zakres wiedzy / umiejętności / kompetencji społecznych, jakie powinien posiadać doktorant przed rozpoczęciem realizacji danego przedmiotu / modułu (zdefiniować efekty kształcenia na wejściu). Korzystne byłoby wskazanie tych przedmiotów, których realizacja ułatwi doktorantowi naukę opisywanego przedmiotu / modułu
Efekty kształcenia ^{2,3,4}	Pole to zawiera opis zakładanych efektów kształcenia, czyli tego, co doktorant powinien po zakończeniu zajęć wiedzieć, rozumieć i być zdolny wykonać, dlatego: <ul style="list-style-type: none"> • uwzględnia się tylko efekty sprawdzalne (weryfikowalne), • w opisie efektów wykorzystuje się czasowniki operacyjne (przykłady w przypisie nr 2), ujęte w formie osobowej, które nazywają konkretne czynności doktoranta poddawane sprawdzaniu. UWAGA: jeżeli przedmiot realizowany jest w kilku formach np.: wykład i ćwiczenia, to należy zdefiniować efekty dla całego przedmiotu.
	Odniesienie do efektów dla programu ³

	Wiedza 01- 02- ...	<i>Wypełnia Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia</i>
	Umiejętności 03- 04- ...	
	Kompetencje społeczne 05- 06- ...	
Treści programowe	W tym polu umieszcza się zwięzłą prezentację treści realizowanych podczas zajęć. Należy unikać nadmiernej ich detalizacji skupiając się raczej na problematyce czy zasadniczych zagadnieniach. Zapisywanie konkretnych tematów poszczególnych zajęć jest poważnym usztywnieniem procesu kształcenia. UWAGA: należy uwzględnić podział na poszczególne formy zajęć, np. problematyka wykładów, problematyka ćwiczeń, problematyka konwersatoriów/ laboratoriów.	
Metody kształcenia	Pole to zawiera informację o sposobie pracy nauczyciela akademickiego z doktorantami. Metoda powinna być pochodną celu kształcenia. Powinna też stanowić realizację wskazanych przez prowadzącego efektów kształcenia Np.: <ul style="list-style-type: none"> • prezentacja multimedialna • analiza tekstów z dyskusją • opracowanie projektu • gry symulacyjne • praca w grupach • wykonywanie doświadczeń • 	
Metody weryfikacji efektów kształcenia	Dla każdego efektu umieszczonego na liście efektów kształcenia powinny znaleźć się metody sprawdzenia, czy został on osiągnięty przez doktoranta. Metody weryfikacji umiejętności powinny odwoływać się do tych form zajęć, które umożliwiają doktorantowi wykazanie tych umiejętności np. do ćwiczeń laboratoryjnych.	
		Nr efektu kształcenia z sylabusu
	Np.: <ul style="list-style-type: none"> • egzamin pisemny • egzamin ustny • sprawdzian • kolokwium • esej • projekt grupowy • 	Np. 03, 06 04, 05, 01
Forma i warunki zaliczenia	Np.: <ul style="list-style-type: none"> • egzamin pisemny (test, test z pytaniami / zadaniami otwartymi, dłuższa wypowiedź pisemna, rozwiązywanie problemu) • egzamin ustny • zaliczenie pisemne • zaliczenie ustne • wykonanie pracy zaliczeniowej: przygotowanie projektu i prezentacja lub badań i prezentacja ich wyników wykonanie pracy praktycznej • ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie semestru za określone działania i prace doktoranta Warunki zaliczenia powinny stanowić konkretyzację wskazanych form zaliczenia, np.: egzamin obejmuje wiedzę z wykładów oraz zalecanej literatury, zaliczenie ćwiczeń na podstawie obecności, aktywności pracy pisemnej i kolokwiów.	
Literatura podstawowa i uzupełniająca	Podstawowa – wymaganej do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu) Uzupełniająca – poszerzająca wiedzę doktoranta. Przy ustalaniu liczby pozycji składających się na wykaz literatury, należy uwzględnić ogólną liczbę punktów ECTS przyznawanych za dany przedmiot.	

	Obejmującą także szacowany czas pracy własnej doktoranta poświęconej na lekturę Należy pamiętać, że wykaz literatury przeznaczony jest dla doktoranta, dlatego trzeba wziąć pod uwagę dostępność przywoływanych pozycji dla studiujących	
Nakład pracy doktoranta	Ta pozycja skorelowana jest z liczbą punktów ECTS za przedmiot / moduł. Należy więc uwzględniać liczbę godzin zajęć dydaktycznych oraz indywidualną pracę doktoranta. Dlatego bardzo ważne jest, by w sylabusie wyraźnie, szczególnie określić wymagania tak, by doktorant miał świadomość, jakie zadania musi zrealizować, czyli jakiego nakładu jego pracy (w godzinach) będzie wymagało uzyskanie zaliczenia przedmiotu. Wyliczając godziny pracy indywidualnej należy brać pod uwagę przeciętnego doktoranta.	
	Zajęcia dydaktyczne	
	Przygotowanie się do zajęć	
	Studiowanie literatury	
	Udział w konsultacjach	
	Przygotowanie projektu / eseju/ itp.	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	
Inne		
Łączny nakład pracy doktoranta		
Liczba punktów ECTS⁴		

Odnosniki

1. Zasady kodowania przedmiotów ustalone przez koordynatora uczelnianego ECTS

Numer kodowy przedmiotu składa się z ciągu znaków , np.: 08.31_III01_32

Oznaczenia:

- trzy pierwsze znaki rozdzielone kropką są numerem dyscypliny naukowej według kodu SOCRATESA (np.: 08.3 - historia);
- rzymskie cyfry oznaczają numer wydziału (np. I – Wydział Humanistyczny) – kod dla nowo tworzonego wydziału nadaje koordynator uczelniany;
- następną cyfrą rzymską po podkreśleniu oznacza poziom kształcenia (III – studia doktoranckie);
- kolejne dwie cyfry oznaczają numery jednostek dydaktycznych Wydziału (np. 01 – Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych) – kod dla nowej jednostki wydziału nadaje koordynator wydziałowy;
- kolejne cyfry po podkreśleniu oznaczają numer modułu zajęć (przedmiotu lub grupy przedmiotów) w planie studiów.

2. Przy formułowaniu efektów kształcenia należy dążyć do:

- unikania nadmiernej szczegółowości – sugeruje się podawanie od 3 do 6 efektów,
- zapewnienia adekwatności efektów kształcenia danego przedmiotu / modułu do celów całego programu, a także do efektów zdefiniowanych w opisie efektów kształcenia w danym obszarze studiów (formą weryfikacji jest zamieszczona w tabeli efektów rubryka z odniesieniami),
- zachowania realizmu oczekiwań, czyli dostosowania efektów kształcenia do pozostałych założeń zawartych w sylabusie.

Definiowanie efektów kształcenia obejmuje **trzy kategorie określone w Krajowych Ramach Kwalifikacji**:

WIEDZA

Kategoria wiedzy (W) - rozumiana jest jako **efekt przyswojenia** (nie przetworzenia) informacji; składa się na nią „zbiór opisu faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z określoną dziedziną pracy lub nauki”

Przydatne (i stosowane) do opisu efektów kształcenia dla tej kategorii są na przykład następujące czasowniki

(w formie osobowej), które pozwalają sprawdzić, czy doktorant „wie i rozumie”:

nazywa, definiuje, wymienia, opisuje, wyjaśnia/tłumaczy, identyfikuje/rozpoznaje, streszcza, charakteryzuje, rozróżnia, uzupełnia, ilustruje, potrafi przedstawić w innej konwencji językowej, wyciąga proste wnioski.

UMIEJĘTNOŚCI

Kategoria umiejętności (U) – obejmuje **umiejętności intelektualne / poznawcze oraz praktyczne**. Generalnie oznacza „zdolność do stosowania wiedzy i rozwiązywania problemów”

Przydatne (i stosowane) do opisu efektów kształcenia dla tej kategorii są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej), które pozwalają sprawdzić, czy doktorant potrafi zastosować wiedzę w sytuacjach typowych i nietypowych, czy posiada umiejętności analizowania, dokonywania syntez i oceniania: rozwiązuje, konstruuje, porównuje, klasyfikuje, porządkuje, wybiera sposób, projektuje, proponuje (alternatywne rozwiązania), organizuje, planuje, dowodzi, wyprowadza wnioski na podstawie twierdzeń, przewiduje, weryfikuje, analizuje, wykrywa, ocenia, szacuje, argumentuje sądy, ustala kryteria, rozpoznaje motywy lub przyczyny, poddaje krytyce, dyskutuje.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Kategoria kompetencji społecznych (K) – obejmuje zdolność do autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań, gotowość do uczenia się przez całe życie, sprawność komunikowania się, umiejętność współdziałania z innymi członkami i liderem zespołu. Jest ona trudniejsza do szczegółowego zdefiniowania w formie sprawdzalnych celów szczegółowych, ale **możliwych do zaobserwowania**.

Do opisu efektów kształcenia dla tej kategorii przydatne są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej) i zwroty:

zachowuje ostrożność / krytycyzm w wyrażaniu opinii, dyskutuje, zachowuje otwartość na ..., pracuje samodzielnie, wykazuje kreatywność w .../ pracuje w zespole, kieruje pracą zespołu / pełni funkcje kierownicze, troszczy się / dba o .../ wykazuje odpowiedzialność za ..., angażuje się w ..., przestrzega poczynionych ustaleń, chętnie podejmuje się..., jest zorientowany na ..., docenia, akceptuje, jest wrażliwy na ..., dąży do...

UWAGA: o zakwalifikowaniu danego efektu kształcenia do kategorii wiedzy, umiejętności lub kompetencji nie może decydować wyłącznie użyty do tego czasownik operacyjny, ale także pozostałe elementy definiujące (konkretyzujące) dany efekt kształcenia.

3. Objasnienie oznaczeń

K (przed podkreślnikiem) – kierunkowe efekty kształcenia

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K (po podkreślniku) – kategoria kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – numer efektu kształcenia

Sposób kodowania

np. **K_W01** –

na pierwszym miejscu umieszcza się symbol kierunkowych efektów kształcenia czyli (**K**)

na drugim podkreślnik (**_**)

na trzecim miejscu, po podkreślniku, kategorię W, U lub K

na czwartym i piątym miejscu numer **kierunkowego** efektu kształcenia

4. **1 punkt ECTS** - odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od doktoranta średnio 25-30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy doktoranta obejmuje **zajęcia organizowane przez uczelnię**, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę.
Rubrykę wypełnia Zespół Kierunku ds. Jakości i Programu Kształcenia.